

Vesterhavsbadet Kjettrupgaard

Badehotel fra 1890 til 1940

Skrevet af Simon Jacobsen 2017

I begyndelsen af 1900-tallet var det en livsstil for det bedre borgerskab at tilbringe sommeren på et badehotel. Badehotellerne havde et eksklusivt præg, hvor kun fine, velhavende familier ferierede. Inventaret på værelserne var dog meget enkelt: seng, kommode, et skab, en pindestol og et bord samt et servantestel, en natpotte og en spand til spildevand. Det var ikke så forskelligt fra soveværelsesmøblementet i et herskabshjem på den tid. Gæsterne var hovedsagelig stamgæster, der mere eller mindre kendte hinanden, og de tilhørte den samme kreds af blandt andet akademikere, tjenestemænd og kunstnere.

Vesterhavsbadet Kjettrupgaard 1910

Foto: Historisk Arkiv Hjørring - B38644

Herregården Kjettrupgaard lå ensomt ude ved Vesterhavet 8 kilometer syd for Løkken. Gården kan føres nogle århundreder tilbage i tiden. Tidligere lå der en anneksskirke til sognekirken i Ingstrup, men på grund af sandflugt blev den nedlagt. Proprietær Christian Frederik Keller købte herregården i 1856 af kammerråd Müller, tinglyst den 26. maj 1858. Gården blev drevet som traditionelt landbrug medens Keller var gift med den 17 år ældre Karen, født Møller, som døde den 23. september 1881.

Christian Frederik Keller fik opført en ny hovedbygning i herregårdsstil i årene efter han overtog gården. Der er angivet i BBR registeret, at den blev bygget 1857, med det er sikkert sket nogle år senere. Kjettrup kirke stod stadig som ruin efter nedbrydningen i

1571, dog delvis dækket af sandflugten. Keller fik tilladelse til at tage sten fra urinen til sit byggeri og solgte også de sten han ikke selv anvendte. Hovedbygningen og sidefløjene blev tækket med skiffertag, der stammede fra et skib der forliste ud for Kjettrupgaard. Der blev anlagt en stor prydhave, en park, omkring hovedbygningen i 1860'erne.

Da Keller var 60 år, og enkemand, blev han gift med en 34 år yngre niece Emma Keller den 8. december 1882 i Nibe med kongelig bevilling, som var krævet, da de var nært beslægtede. Hendes far og Christian Frederik Kellers bror Christian Bach Keller var toldassistent i Nibe.

Den unge fru Emma Keller på Kettrupgaard begyndte allerede at indlogere badegæster i den store hovedbygning i 1889. Keller annoncerede i Jyllands Posten den 13. juni 1889, at Kettrupgaard lå tæt ved Vesterhavet, hvor daglig udmærkede bade kunne fås. Fra 1890 blev der regelmæssigt annonceret i københavneraviserne med Vesterhavsbad. Kettrupgaard der var en smuk, stor gård, med en skyggefuld have, der var enestående på vestkysten. Hotellet havde store hyggelige opholdsværelser og fik med tiden 40 rummelige værelser med plads til næsten 100 gæster, mørkekammer, tennisbane, keglebane, klaver, krocketplads og billard. Der blev arrangeret udflugter i stort antal til omegnens seværdigheder.

Vesterhavsbadet Kjettrupgaard 1910

Foto: Historisk Arkiv Hjørring - B38653

I december 1893 forsøgte C. F. Keller at udstykke Kjettrupgaard i parceller til mindre landbrug eller sommervillaer, eventuelle købere kunne få så mange tønder land som de ønskede. Årsagen var den dårlige økonomi, Keller havde investeret for mange penge i hovedbygningen og opbygningen af gården Munken mellem Ingstrup og Løkken. Kjettrupgaard og den tilhørende gård Munken blev solgt på tvangsauktion den 12. januar 1899 for 10.000 kr. til Aalborg Bue- og Omegns Sparekasse som ufyldstgjort panthaver. Sparekassen købte også det meste af løsøret. Sparekassen ombyggede, og udvidede hovedbygningen med en etage, så den var mere egnet til et badehotel.

Flaghejsning på Vesterhavsbadet Kjettrupgaard omkring 1910

Foto: Historisk Arkiv Hjørring - B22784

Sparekassen ansatte Marius Petersen som inspektør. Emma Keller fortsatte med at bestyre badehotellet på Kjettrupgaard, som blev besøgt af badegæster fra alle egne af landet. Hun annoncerede med Vesterhavsbadet Herregården Kjettrupgaard i landsdækkende aviser.

Selv om afstanden til havbade i Vesterhavet fra den 150 m brede stenfri strand var kun 1 km blev mange af badegæsterne kørt i hestevogn eller jumbe til Grønhøj strand.

Det har været et flot syn at se badegæsterne i hvidt vinke til de fastboende, når de kom kørende i deres ekvipage. Gæsterne havde dog også deres egen adgang til stranden, fra Kjettrupgårds sydvestlige hjørne gik der en sti direkte over landskabet ned til klitterne.

På stranden var der en badekone ved badehotellets badehus som tog hånd om badetøj og håndklæder. Hun tørrede det våde badetøj hjemme ved kakkellovnen til næste dag. Datidens badetøj dækkede hele kroppen og gik tit knæet, og badekåben gik helt ned til jorden, så der var meget at tørre.

Omgangstonen mellem badegæsterne og personalet var hjertelig og kultiveret, der blev anvendt stillingsbetegnelser og titler med et smil under serveringen fra begge sider. Der blev således stillet krav til både gæsterne og personalet.

Den 20. april 1904 fik inspektør Marius Petersen tinglyst købet af Kjettrupgaard for 120.000 kr. Emma Keller fortsatte at bestyre badehotellet frem til september måned, hvor hun solgte klaver, senge, møbler og andet hotelinventar på offentlig auktion den 16. september.

Fra 1. maj 1905 drev proprietær Petersen og hans hustru Marie selv badehotellet med 40 værelser. I 1908 solgte Petersen gården, men beholdt badehotellet med tilhørende park og en del af jorden.

Vesterhavshadet Kjettrupgaard pr. Aabybro eller Brønderslev. M. Petersen. Til: Saltum Nr. 6 (Aalborg). Db. Værelse med Pension: 7½ Kr. til 9 Kr. pr. Dag. Enkelte Værelser med Pension fra 3 Kr. 75 Øre til 4 Kr. 50 Øre pr. Dag. For længere Ophold gives Rabat. Børn under 10 Aar 2 Kr. daglig. Kl. 8—10 Morgen: Kaffe og The m. varme Rundstykker. Kl. 11½ Frokost: Koldt Bord med en varm Ret, Kaffe. Kl. 5½ Middag: Søndage 2 Retter og Dessert, Helligdage 3 Retter og Dessert. Kl. 9 Aften: The, Smør, Brød, Kiks og Tvebakker. Strandbade indbefattet i Pensionsprisen. Tennis-Bane, Keglebane, Billard, Krocketplads, samt Jagt og Fiskeri. Gæsternes Antal: c. 95. Aabent Juni—August. 40 godt monterede Værelser samt lyse og rummelige Opholdsværelser. Køretojer saavel til Stationskørsel som til Lystkørsel kan faas til Leje.

Kjettrupgaard.

Klitparti ved Kjettrupgaard.

Vesterhavshadet »Kjettrupgaard» er beliggende mellem Blokhus og Løkken. 15 Min. Gang fra Havet og er bekendt for sin smukke Have og den smukke stenfri Strand, som er 250 Alen bred. Vandet er saa blankt som Solv og Badene aldeles farefri. Her findes pragtfulde Klitpartier, hvor man altid kan finde Læ for Vinden. Udflugter til Borglum Kloster og den store Vildmose, som mange Gange har været hærgnet af betydelige Ildbrænde.

Omtale af Kjettrupgaard i bogen: Hvor skal jeg bo i sommer udgave 1909

Vesterhavsbadet Kjettrupgaard 1910

Foto: Engssamlingen - B6769

Emma Keller vendte tilbage til Kjettrupgaard den 1. maj 1911, hvor hun forpagtede badehotellet med tilhørende park af Søren Olsen Myrtue der købte Kjettrupgaard badehotel af Marius Petersen den 12. april 1911. I årene 1905 til 1911 drev hun et mindre pensionat og spisested med mad ud af huset i en herskabslejlighed Colbjørnsgade 9, København.

Vesterhavsbadet Kjettrupgaard 1910

Foto: Egnssamlingen - B3935

I foråret 1912 købte Emma Keller Kjettrupgaard badehotel af Søren Olsen Myrtue for 34.000 kr., som blev tinglyst den 17. juli 1912. Myrtue blev i 1915 toldopsynsmand i Blokhus.

Mange af gæsterne kom fra København og havde en lang rejse bag sig. De rejste med damper fra hovedstaden til Aalborg og derfra med tog til Aabybro, og så med postvognen til Saltum, hvor gæsterne blev hentet i hestevogn af kusken på Kjettrupgaard. Efter 1913, hvor jernbanen mellem Åbybro og Hjørring oprettet, tog gæsterne toget helt til Saltum eller Ingstrup, hvor de så blev hentet. I 1913 var rejsetiden fra København til Kjettrupgaard 17 timer, fra Odense 10-11 timer, fra Hamborg 16-17 timer, Esbjerg ca. 12 timer og fra Aalborg 2-3 timer.

Spisesalen på Kjettrupgaard Badehotel 1915 med Emma Keller for enden af bordet

Foto: Nationalmuseet

Emma Keller var ejer af badehotellet frem til 1920 hvor hun solgte det til Marie Jensen, Aalborg, som fik tinglyst skøde den 10. september 1920 som særeje. Emma Keller blev landskendt for hendes ypperlige ledelse af Kjettrupgaard Badehotel, gennem årene gæstede mange aalborgensere og kendte folk fra hele landet badehotellet. Hendes søn C. F. Keller var forpagter af Børglum Præstegård og hun boede en periode på Børglum Kloster. Hun døde i København 1. maj 1933, 77 år gammel.

Mange kendte personer holdt gennem årene ferie på Kjettrupgaard. Her beskrives tre prominente gæster: Overretssagfører og direktør i Østifternes Kreditforeningen, greve Eduard Reventlow, ferierede i 1905 på Kjettrupgaard.

Den anden var kammersanger Emil Holm, ophavsmanden til at Statsradiofonien, nu Danmarks Radio, blev etableret, hvor han var driftsleder og programchef (generaldirektør) i årene 1925 til 1937. Han var en værdsat gæst, der lagde vægt på en smuk udtale af det danske sprog. Den tredje gæst var datidens kendte skuespiller og sceneinstruktør Emmanuel Lorentz Larsen, der døde 1917 midt i sin karriere, døden standsede ham på vejen mod hans egentlige mål: at blive nationalscenens, Det Kongelige Teaters, direktør.

Kammersanger, generaldirektør Emil Holm på Kjettrup Badehotel 1925

Foto: Nationalmuseet

Med tiden måtte de fine og fornemme badegæster, der ferierede 6 uger hver sommer på et badehotel, acceptere, at datidens nyrige fik lov til at nyde badelivets glæder. Dog ønskede de gamle fine familier ikke at blande sig med de nye gæster. De nye ville derimod gerne blande sig med de fine for derigennem at få mulighed for at gøre et godt parti eller anden måde eller i det mindste at kunne fortælle andre, at man havde holdt ferie samme sted som den og den kendte personlighed.

I mellemkrigsårene, fra 1918 til 1940, kunne de mange nyrige hente hjælp hos Emma Gad, der i sin "Takt og Tone" fra 1919 beskriver, hvordan de skulle opføre sig i selskab med det bedre borgerskab.

Man begyndte at planlægge sommerens ophold på et badehotel i vinterhalvåret og her var "Hvor skal jeg bo i sommer?" en skandinaviske vejviser over badehoteller, sommerpensionater, vinter- og sommerkursteder samt sanatorier og opholdssteder i udlandet, meget nyttig.

Den blev udgivet i årene 1909-1926. Her kunne man i ro og mag udvælge sommerens badehotel efter beliggenhed og pris.

Emma Gad anbefalede, at bestille værelserne i god tid for at få fordelene af en tidlig reservation, hun skrev: "Der er altid folk, som er tidligt på færde, og de gode værelser bliver taget fra Dem, hvis De giver Dem for god tid". Men det havde ikke altid den store effekt, realiteterne var anderledes: Det var de ukendte personer, dem med -sen navnene og navnlig de unge, der altid fik de ringeste værelser, selvom de havde bestilt nok så tidligt.

Der blev ikke kun holdt fast i de sociale skel ved fordelingen af værelserne, det spillede også ind ved placeringen ved spisebordet eller -bordene. Der var en sikker fornemmelse for rang, når gæsterne placeredes. Fornemmeste plads var nærmest vært eller værtinde. Se blot billedet med fru Keller for bordenden og gæsterne på Kettrupgård. Man blandede sig ikke med lokalbefolkningen og havde ikke meget tilfælles med dem. Slet ikke med hensyn til at gå på stranden for sin fornøjelses skyld eller at dyrke badelivet. Som fiskerne sagde: "I vandet kan man tidsnok komme!"

Badegæster fra Kjettrupgaard på Grønhøj strand omkring 1910

Fra et postkort

Flora Hansine Petra Martine Sehested Kjærgaard købte badehotellet for 25.000 kr. fik tinglyst fagedudlægsskøde den 27. august 1937 som særeje. Fru Sehested Kjærgaard var gift med hotelejer Ejnar Holger Sehested Kjærgaard, de drev senere Hotel Tørring, Jernbanegade 14, Tørring.

Med tiden blev belægningen på Kjettrup Badehotel mindre, badegæsterne søgte til badebyerne Løkken og Blokhus hvor der var mere liv og større udbud når det gjaldt underholdning og andre forlystelser. Trods det opnåede fru Sehested Kjærgaard en god fortjeneste idet hun fik den dobbelte pris da Kjettrupgaard efter 3½ år blev solgt til Arbejds- og Socialministeriet fik skøde den 27. februar 1941.

Badegæster fra Kjettrupgaard på Grønhøj strand omkring 1910

Fra et postkort

Beretning fra Kjettrup Badehotel bragt i Aalborg Stiftstidende den 18. august 1919:

"Ligesom vist som erantis springer ud i februar, ligeså vist kunne man i marts se annoncer i Stiftstidende om elever og stuepiger til Vesterhavsbadet Kjettrupgaard - altså for et par årtier siden. Det var hovedstadens og Limfjordsstadens kendte navne, der tog stedet i besiddelse.

Spadserede man som Løkken Badegæst dertil for at få en rolig søndag eftermiddag, fandt man et have-interiør, der mindede om Herman Bangs "Ludvigsbakke" - broderende og thedrikkende fruer, der fra lysthusene fulgte de unges færd. Alt var solidt, stilfuldt og bedsteborgerligt ligetil de eventuelle ferie forlovelser, som altid opstod indenfor kredsen. Der var ingen selverhvervende slanger i paradiset.

Så kom krigsårene (første verdenskrig 1914-18), hvor vi søgte dertil fra det da mere end mondæne Løkken. Men, ak. Også Kjettrupgaard var efterhånden blevet "mondæn" - den

københavnske højfinans og gulasch (gullaschbaron, øgenavn, som blev brugt om de spekulanter, der under 1. verdenskrig blev rige på fabrikation og eksport til Tyskland af madvarer, der ofte var af tvivlsom kvalitet) havde erobret den.

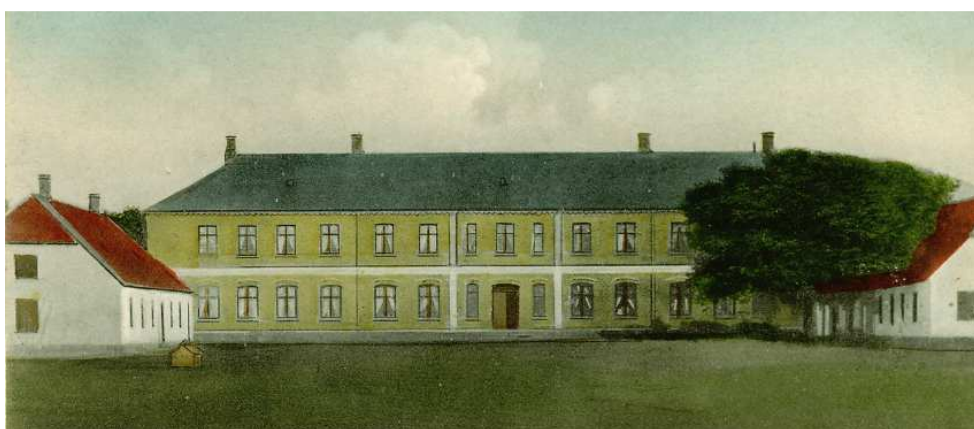
Jeg husker en ny millionærdatter, der overalt fulgtes af en klapstol-bærende kavalier for det tilfælde, hun skulle ønske at hvile. Og jeg husker en ung frue lige runden ud af folkets rod, der havde jomfru med til at passe sin hund. Og jeg husker middagene med tre slags vin, samt om søndagen champagne, og hvor men ganske vist ikke selv var med til at drikke, men dog senere fik lov at være med til at betale gildet. Der var i alt fald to af Landmandsbankens storhanser i laget. Man når verden hænger i en kat-hale, hvem tænker så på reversen. Da alle gæsterne fik en omgang influenza, mente man, bacillen var hentet på et bal i Løkken, men sagen var, at pigerne smed spildevandet opad et utæt brønddæksel. Det kunne hænde, man i karaflen fandt et hår fra gårdagens barbering.

Dog hvem tænker på inficeret vand, når champagnen flyder, og hvem tænker på gulvets brist, når de dækkes af tæpper. Da etablissementet blev afhændet i dyre domme, så køberen mere på omsætningen end på stærkt tiltrængte forbedringer i den tro, at landet ville blive ved med at flyde med mælk og honning. De skiftende ejere, der fulgte efter, havde det tilfælles, at de ikke kunne klare renterne, men en enkelt adskilte sig ved ulovligt at holde offentlig dans - baller, der endte i fuldskab og slagsmål. De få badegæster, der havde holdt ved for havens, de rummelige værelser og de uberørte klitters skyld, flygtede selvsagt.

Nu spår man stedet en ny æra, idet, det nye værtspar har resultater at pege på andet steds fra. Der er store planer oppe ikke alene for sommer, men også for næste efterår - noget i retningen af gule ærter, stribet flæsk og små tegn á 5 kr. til bekkasin- og andejagt.

I den turnus, Kjettrupgaard har gennemgået, er der noget national-billedligt: Jævn soliditet, pengeoverfloden, værdierne sat for højt, nedgang, kaos - spytte i nærerne og tage fat.”

Fru Maren

Herregården Kjettrupgaard 1905

Foto: Historisk Arkiv Hjørring - B38654

Tre damer fra Kjettrupgaard på Grønhøj strand omkring 1910-15

Foto: Nationalmuseet

Badegæster på Grønhøj strand 1917

Foto: Nationalmuseet

Kilder:
Kirkebøger, folketællinger, gamle aviser og bogen af Knud Prebensen om Grønhøj